

Rozwój polskiej polityki zagranicznej po 2004 roku, w odniesieniu do członkostwa w UE

01.05.2004 - ta data dla Polski była szczególnie ważna oraz przełomowa w historii polskiej polityki zagranicznej. Członkostwo w Unii Europejskiej otworzyło dla Rzeczypospolitej Polskiej szereg nowych możliwości oraz również wyzwań. Po dekadach izolacji w okresie zimnej wojny oraz dynamicznych przemianach transformacji ustrojowej w latach 90, członkostwo w UE otworzyło przed Polską nowe możliwości uczestnictwa w strukturach europejskich i kształtowania relacji międzynarodowych. Polska polityka zagraniczna przed przystąpieniem do Unii Europejskiej w szczególności skupiała się na odbudowie suwerenności i prowadzeniu polityki, która umacniała jej pozycję jako niezależnego państwa. Od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej, Polska stała się aktywnym uczestnikiem na arenie międzynarodowej.

Polska polityka zagraniczna we współczesnych czasach jest zdecydowanie związana z członkostwem państwa w Unii Europejskiej. Rzeczpospolita Polska jest jednym z największych beneficjentów funduszy organizacji. Środki pieniężne są głównie przeznaczane na: rozwój infrastruktury, ochronę środowiska, wsparcie rolnictwa, czy też edukacji. Dzięki funduszom unijnym, młodzież ma możliwość uczestnictwa w programie Erasmus¹, który zdecydowanie poszerza możliwości młodych ludzi oraz wspiera ich rozwój. Program ten umożliwia studiowanie za granicami państwa, czy też wymiany międzynarodowe. Unijne środki są również rozmieszczane w sektorze ochrony środowiska. Polska dzięki funduszom inwestuje w rozbudowę systemów oczyszczania ścieków i gospodarki odpadami. W rezultacie skutecznego wykorzystywania funduszy unijnych Polska dokonała znaczącej transformacji. Inwestycje w edukację, badania naukowe i technologie cyfrowe przyczyniły się do wzrostu konkurencyjności kraju.

Od samego początku uczestnictwa w Unii Europejskiej Polska również przyjęła aktywne stanowisko w kształtowaniu polityki wschodniej Unii oraz polityka wschodnia odznacza się jako priorytet polskiej dyplomacji. Polska ze względu na swoje geograficzne położenie i ambicje regionalnego lidera, konsekwentnie promowała integrację swoich wschodnich sąsiadów z Unią Europejską. Dzięki swojemu położeniu, RP zdecydowanie może pełnić rolę łącznika między Unią Europejską, a państwami Europy Wschodniej. Polska jest

¹ Czym jest program Erasmus+?, <https://erasmusplus.org.pl/o-programie>, (dostęp: 11.11.2024)

państwem, które przeszło udaną transformację demokratyczną, dzięki czemu była wzorcem dla wschodnich sąsiadów. Kluczowy element w polskiej polityce wschodniej to różnorakie inicjatywy, których celem było zaciśnięcie współpracy między Unią Europejską a krajami wschodu. Jedną z takich inicjatyw to: Partnerstwo Wschodnie², czyli program, który ma na celu pogłębienie więzi politycznych oraz integrację gospodarczą między sześcioma państwami wschodu (Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia i Ukraina) a UE. Projekt Partnerstwa został zapoczątkowany działaniami dyplomacji polskiej, wspieranymi przez Szwecję. Program zainaugurowano w Pradze w 2009 roku, podczas prezydentury czeskiej. Program wspiera budowę instytucji demokratycznych, walkę z korupcją i ochronę praw człowieka. Polska od samego początku była jednym z głównych rzeczników Partnerstwa Wschodniego. Wspierała jego rozwój zarówno na forum UE, jak i w relacjach dwustronnych z uczestnikami programu. Szczególną rolę odegrała w procesie stowarzyszeniowym Ukrainy, Mołdawii i Gruzji, które podpisały umowy z UE. Polityka wschodnia odgrywa kluczową rolę dla Polski oraz jest to również narzędzie do budowania stabilności i umacniania własnej pozycji na arenie międzynarodowej, co jest kluczowe w rozwoju polityki zagranicznej kraju.

Bardzo ważnym aspektem w kreowaniu polskiej polityki zagranicznej jest również sektor energetyczny i dywersyfikacja źródeł energii. Polska od lat zmagana się z wyzwaniami związanymi z dużą zależnością od dostaw surowców energetycznych, zwłaszcza gazu ziemnego i ropy naftowej z Rosji, dlatego też Rzeczpospolita Polska dąży do dywersyfikacji źródeł, aby zwiększyć bezpieczeństwo dostaw oraz zmniejszyć zależność od jednego dostawcy i zapewnić stabilność systemu energetycznego. Główne działania podjęte w tym obszarze to:

- Terminal LNG³ w Świnoujściu - polski terminal przeładunkowy, który umożliwia import gazu skroplonego z różnych regionów świata, co zmniejsza zależność od gazociągów z Rosji. Terminal LNG w Świnoujściu jest pierwszą taką inicjatywą w Europie Środkowo – Wschodniej, dlatego może wspierać kraje bałtyckie i inne państwa Europy Środkowo – Wschodniej w budowaniu niezależności od dostaw gazu z Rosji.
- Baltic Pipe - gazociąg, który umożliwi dostawy gazu ziemnego z Norwegii przez Danię do Polski oraz innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Gazociąg

² Projekt Partnerstwo Wschodnie, <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/partnerstwo-wschodnie>, (dostęp: 12.11.2024)

³ Co to jest LNG? <https://energiasieliczy.pl/zrodla-energii/czym-jest-skroplony-gaz-ziemny-lng/>, (13.11.2024)

znacząco zmniejsza zależność od gazu rosyjskiego dostarczanego przez Gazprom.

Baltic Pipe to jeden z najważniejszych projektów energetycznych w historii Polski.

Jak można zauważyć w powyższym tekście, sektor energetyczny odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu polskiej polityki zagranicznej, a dywersyfikacja źródeł energii stała się jednym z priorytetów działań państwa.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku, również kwestie bezpieczeństwa zaczęły odgrywać istotną rolę w polskiej polityce zagranicznej. Po akcesji do NATO w 1999 roku Polska stała się aktywnym uczestnikiem Sojuszu Północnoatlantyckiego, a po 2004 roku jeszcze bardziej wzmocniła swoje zaangażowanie. Od momentu dołączenia do Unii Europejskiej, Polska podjęła działania na rzecz modernizacji swoich sił zbrojnych. Przede wszystkim został zakupiony nowoczesny sprzęt wojskowy, który jest kluczowy w polityce obronnej. Również są plany modernizacji czołgów, czy też dostawa moździerzy RAK. Obecnie Polska jako główne zagrożenie postrzega Rosję, ze względu na agresję wobec Gruzji w 2008 roku, aneksję Krymu w 2014 roku i wojnę na Ukrainie w 2022, dlatego też RP zabiega o utrzymanie sankcji nałożonych na Rosję przez Unię Europejską oraz aktywnie uczestniczy w działaniach NATO w kontekście tego problemu. Również w obecnej erze cyfrowej bardzo ważnym aspektem jest cyberbezpieczeństwo. Zależność od technologii, czy też rosnąca liczba cyberataków i dynamiczne środowisko zagrożeń sprawiają, że Polska podejmuje liczne działania, aby chronić swoje systemy informatyczne, ponieważ każdy incydent to ryzyko naruszenia bezpieczeństwa obywateli. Ministerstwo Cyfryzacji konsekwentnie buduje i rozwija krajowy system cyberbezpieczeństwa. Polska jako członek NATO i UE aktywnie uczestniczy w międzynarodowych działaniach, takich jak Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa⁴, której głównym celem jest zapewnienie jednakowego poziomu bezpieczeństwa cybernetycznego w całej Europie. Po 2004 roku Polska skutecznie zintegrowała kwestie bezpieczeństwa z celami swojej polityki zagranicznej, dostosowując działania do nowych realiów geopolitycznych i zagrożeń. Wzmacnianie współpracy w ramach NATO i UE, inwestycje w modernizację obronności oraz działania na rzecz dywersyfikacji energetycznej pokazują, że bezpieczeństwo stało się jednym z priorytetów polskiej dyplomacji.

Podsumowując, można dostrzec, że Polska po 2004 zdecydowanie rozwinęła swoją politykę zagraniczną, głównie dzięki członkostwu w Unii Europejskiej. Członkostwo w UE

⁴ Czym zajmuje się ENISA?, https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-union-agency-cybersecurity-enisa_pl, (dostęp:20.11.2024)

zintegrowało polską politykę zagraniczną z europejskimi i globalnymi wyzwaniami. Polska wykorzystując swoje geograficzne położenie, doświadczenia transformacyjne oraz zaangażowanie w politykę bezpieczeństwa i współpracę regionalną, skutecznie realizuje swoje cele, wzmacniając swoją pozycję w Europie i świecie.

Katarzyna Pytlik

Bibliografia:

Edward Jakubowski, Waldemar Sługocki, Polska w Unii Europejskiej, Warszawa 2014

Źródła internetowe:

20 lat Polski w Unii Europejskiej, <https://www.gov.pl/web/ijhars/20-lat-polski-w-unii-europejskiej>, (dostęp 11.11.2024)

Polska polityka zagraniczna,

file:///C:/Users/agapy/Downloads/Strategia_Polskiej_Polityki_Zagranicznej_2017-2021.pdf, (dostęp:15.11.2024)

Obrona narodowa, <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/kolejne-mozdzierze-rak-trafiado-wojska-polskiego>, (dostęp:21.11.2024)